

بازنمایی برج‌ام؛ «واقعیت‌ها»، «حقیقت‌ها» و «پیامدها»

مقدمه

بر اساس آنچه که از اظهارات مقام‌های عالی‌رتبه مشخص می‌شود این است که هدف ایران از ورود به «مذاکرات با ۱+۵» و دستیابی به «توافق جامع»، «لغو تحریم‌ها» و «تثبیت حقوق هسته‌ای» بوده است. بررسی تطبیقی آنچه که پس از پایان مذاکرات و دستیابی به برجام محقق شده با آنچه که پیش از مذاکرات مد نظر مسئولان عالی‌رتبه نظام (دو هدف پیش گفته) بوده است، چشم‌انداز روشن‌تری از داده‌ها و ستانده‌های ایران، سنجش ادعای بازی برد - برد و وضعیت ایران در آینده‌ی پیش رو به دست خواهد داد. با تأمل در مفاد این گزارش، این واقعیت روشن می‌شود که ایران در قبال دریافت جایزه‌ی کاهش برخی از تحریم‌ها و اجازه برای انجام چند فعالیت مشخص، محدود و مشروط هسته‌ای، مکلف شده است تا اولاً؛ از ۱۰۰ حق ملت ایران صرف نظر کرده و ثانیاً؛ از ۱۱ مجموعه از دستاوردهای هسته‌ای ملت ایران دست کشیده و آنها را از دسترس خارج نموده و ثالثاً؛ ۵۷ منفذ و دریچه برای نفوذ، دسترسی و بازرسی بیگانگان و دشمنان به حیطه‌های نظامی و حساس کشور باز کرده است که هر یک از این منافذ می‌تواند مجوزی برای ده‌ها و یا صدها مورد بازرسی و دسترسی مد نظر آژانس باشد.

خلاصه:

- * بر اساس برجام، جمهوری اسلامی ایران از ۱۰۰ حق ملت ایران صرف نظر کرده است.
- حداقل ۲۰ مورد از حقوقی که جمهوری اسلامی ایران از آن انصراف داده، برای ابد و همیشگی است.
- حداقل ۱۸ مورد از حقوقی که جمهوری اسلامی ایران از آن انصراف داده، بدون هیچ سقف زمانی است.

- ۴۰ مورد از حقوقی که جمهوری اسلامی ایران از آن انصراف داده، دست کم برای مدت ۱۵ سال است.
- ۱۶ مورد از حقوقی که جمهوری اسلامی ایران از آن انصراف داده، دست کم برای مدت ۱۰ سال است.
- * بر اساس برجام، جمهوری اسلامی ایران دست کم ۵۷ دریچه و منفذ برای دسترسی بیگانگان به حیطه‌های نظامی و حساس فراهم کرده است.
- حداقل ۲۴ مورد از منافذ بیگانگان به حیطه‌های نظامی و حساس برای ابد و همیشگی است.
- حداقل ۸ مورد از منافذ بیگانگان به حیطه‌های نظامی و حساس برای مدت ۱۵ تا ۲۰ سال است.
- حداقل ۲۰ مورد از منافذ بیگانگان به حیطه‌های نظامی و حساس دست کم برای مدت ۱۰ سال است.
- * بر اساس برجام، جمهوری اسلامی ایران دست کم از ۱۱ مجموعه از دستاوردهای هسته‌ای کشور صرف نظر کرده است.
- از جمله دستاوردهای هسته‌ای از دست رفته، خارج شدن حدود ۹۷۰۰ کیلوگرم مواد غنی شده از دسترس جمهوری اسلامی ایران است.
- نابودسازی قلب راکتور آب سنگین اراک با تزریق بتن در داخل منفذهای مجتمع‌های سوخت از جمله دیگر دستاوردهای هسته‌ای از دست رفته است.

الف. دستاوردهای ایران از اجرای توافق جامع

یکم، حوزه‌ی هسته‌ای

اساس و بنیان «توافق جامع» بر «نفی حقوق ایران» (۱) است. در چارچوب «توافق جامع»، «منجز شدن» حقوق ایران، (۲) به «آینده‌ای نامشخص» موکول و به «احراز شروطی مبهم» منوط شده است. (۳) از این رو هر آنچه در چارچوب توافق جامع به ایران داده شده ناشی از اجازه‌ی چند کشور قدرتمند و موافقت آنها با برخورداری محدود، مشروط و موقت ایران از برخی دستاوردهای هسته‌ای است. به عبارت دیگر ستانده‌های ایران در چارچوب «توافق جامع» ناشی از اذعان طرف مقابل به «حق ایران» نیست، بلکه این یافته‌ها مرهون «لطف طرف مقابل در حق ایران» است.

۱. اجازه‌ی غنی‌سازی حداکثر تا سطح ۶۷/۳ درصد، حداکثر با ظرفیت ۵۰۶۰ دستگاه سانتریفیوژ از نوع ات‌د فقط در سایت نطنز حداکثر با سقف زمانی ۱۰ سال (تا سال ۱۴۰۴)
۲. اجازه برای صرفاً حفظ حداکثر ۶۹۶ دستگاه سانتریفیوژ ات‌ا در سایت فردو (۴)
۳. اجازه‌ی نگهداری حداکثر ۳۰۰ کیلوگرم مواد غنی شده تا سطح ۶۷/۳ درصد
۴. اجازه‌ی آغاز نصب زیرساخت ضروری برای نصب سانتریفیوژ ات‌ا در سایت نطنز، پس از سال دهم (۵)
۵. اجازه‌ی تولید محدود، (۶) محدود (۷) و مشروط (۸) سانتریفیوژ ات‌ا
۶. اجازه‌ی تولید محدود (کمی و کیفی) (۹) سانتریفیوژهای ات‌ا و ات‌ا از آغاز سال نهم تا پایان سال نهم

۷. اجازه‌ی تولید مشروط (۱۰) و محدود (۱۱) فقط سانتریفیوژهای ۶تا و ۸تا پس از سال دهم (۱۲)
۸. اجازه‌ی مشروط (۱۳) مونتاژ نهایی سانتریفیوژهای تولیدی (۶تا و ۸تا) فقط در سایت نطنز.
۹. اجازه‌ی انجام آزمایش بر روی سانتریفیوژ ۶تا صرفاً با یک ماشین و پس از ۸ سال و نیم از پذیرش برجام با زنجیره‌ی سی تایی (تا ۱۵ سال فقط در سایت نطنز)
۱۰. اجازه‌ی انجام آزمایش بر روی سانتریفیوژ ۸تا صرفاً با یک ماشین و پس از ۸ سال و نیم از پذیرش برجام با زنجیره‌ی سی تایی (تا ۱۵ سال فقط در سایت نطنز)
۱۱. اجازه‌ی جایگزینی محدود (۱۴) و مشروط (۱۵) سانتریفیوژهای ۱تا صدمه دیده یا خراب شده در سایت نطنز با سانتریفیوژهای ۱تا موجود در انبار
۱۲. اجازه‌ی مشروط (۱۶) باز طراحی و بازساخت راکتور آب سنگین اراک (برای تبدیل آن به راکتور آب سبک به گونه‌ای که بتواند با آب سنگین نیز برای خنک‌کنندگی کار کند)
۱۳. اجازه‌ی مشروط (۱۷) و محدود (۱۸) برای ساخت سوخت مورد نیاز راکتورهای تهران و اراک

دوم. حوزه‌ی تحریم‌ها

۱. دریافت جایزه‌ی لغو ۶ قطعنامه‌ی شورای امنیت
 - حفظ تحریم شورای امنیت بر روی موضوع‌های «اشاعه‌ای»، «موشکی» و «تسلیحاتی» در قطعنامه‌ی ۲۲۳۱
 - حفظ سایه‌ی تحریم‌های لغو شده‌ی شورای امنیت با امکان بازگشت ۶ قطعنامه‌ی قبلی.
۲. دریافت جایزه‌ی تعلیق برخی از تحریم‌های بخش اقتصادی و مالی با صرفاً منشأ هسته‌ای اتحادیه‌ی اروپایی
 - حفظ زیرساخت همه‌ی تحریم‌ها از جمله زیر ساخت تحریم‌های اقتصادی و مالی هسته‌ای (بقای تصمیم شماره‌ی ۴۱۳ اتحادیه‌ی اروپایی)
۳. دریافت جایزه‌ی توقف اعمال برخی از تحریم‌های بخش اقتصادی و مالی در حوزه‌ی تحریم‌های ثانویه با منشأ صرفاً هسته‌ای از سوی امریکا
 - حفظ همه‌ی تحریم‌های اولیه‌ی امریکا علیه جمهوری اسلامی ایران (تحریم‌های کنگره و دستور اجرایی رئیس جمهور)
 - حفظ تحریم‌های ثانویه‌ی غیر هسته‌ای امریکا علیه جمهوری اسلامی ایران (تحریم‌های کنگره و دستور اجرایی رئیس جمهور)
 - حفظ زیر ساخت، ساختار و سازوکار همه‌ی تحریم‌های کنگره علیه جمهوری اسلامی ایران
 - حفظ زیر ساخت، ساختار و سازوکار همه‌ی دستور اجرایی رئیس جمهور امریکا علیه جمهوری اسلامی ایران.
۴. دریافت جایزه‌ی دولت امریکا برای ورود فرش و مواد غذایی (پسته و خاویار) ایرانی به امریکا
۵. دریافت جایزه‌ی دولت امریکا برای فروش هواپیمای مسافربری تجاری و قطعات و خدمات ذی‌ربط آن با کاربری «منحصراً غیر نظامی» به اشخاص حقیقی و حقوقی ایران تحریم نشده توسط امریکا

ب. داده‌های ایران در چارچوب توافق

در ازای دستاوردهای ایران از توافق وین (مذکور در بخش "الف") جمهوری اسلامی متعهد شده است تا خواسته‌ها و مطالبات ۱+۵ به طور عام و امریکا و سه کشور اروپایی را به طور خاص برآورده کند. در این بخش به «داده‌های ایران» در قالب چهار دسته اشاره می‌شود. ابتدا به طور گذرا فهرستی از «داده‌های ایران» بر اساس آنچه که به طور صریح در متن توافق ذکر شده آمده، سپس برخی از آثار و پیامدهای ناشی از امضای توافق بر شمرده شده و بعد از آن به پاره‌ای از آثار و پیامدهای اجرای توافق اشاره خواهد شد. در قسمت پایانی این بخش، مواردی برشمرده خواهد شد که در صورت درایت و تدبیر هیأت ایرانی و با تصریح به آن موارد، امکان استیفای حقوق ملت ایران در آن موارد فراهم آمده و یا موجب حفظ و تثبیت دستاوردهای هسته‌ای ملت ایران در آن موارد می‌گردید، ولی متأسفانه با غفلت هیأت ایرانی و عدم ذکر این موارد در متن توافق، مؤلفه‌های شکل دهنده‌ی توافق بد، به طور جدی افزایش یافته است.

یکم. داده‌های واقعی (منصوص در متن توافق)

در این قسمت به مواردی از «داده‌های ایران» بر اساس متن توافق اشاره می‌شود که اولاً؛ موجب سلب داوطلبانه‌ی حقوق ملت ایران شده، ثانیاً؛ موجب ایجاد سازوکار دسترسی و بازرسی غیرمستعارف آژانس و برخی کشورها به حیطه‌های نظامی و حساس ایران شده و ثالثاً؛ موجب انصراف از دستاوردهای هسته‌ای شده که توسط متخصصان و دانشمندان داخلی، طراحی، اجرا و مورد استفاده قرار گرفته است.

آ. انصراف از حقوق ملت ایران

در این قسمت فقط به آن دسته از تعهدات جمهوری اسلامی ایران در قالب برجام می‌شود که عملاً موجب سلب حقوق ملت ایران به صورت «نامحدود و برای همیشه»، به طور «موقت» (برای ۱۰ یا ۱۵ سال) و یا «مبهم و بدون تصریح درباره‌ی دوره‌ی زمانی» آن گردیده است.

بیشتر بخوانید: هدف شناسی رویکرد آمریکا به مذاکره با ایران

۱. دست کشیدن از حقوق ناشی از معاهده‌ی ان پی تی تا پایان دوره‌ی زمانی اجرای «توافق جامع» (برجام) انتهای زمانی ندارد (۱۹)
۲. انصراف از حق طراحی راکتور آب سنگین برای همیشه
۳. انصراف از حق ساخت راکتور آب سنگین برای همیشه
۴. انصراف از حق اکتساب راکتور آب سنگین برای همیشه
۵. انصراف از حق بهره‌برداری از راکتور آب سنگین برای همیشه
۶. انصراف از حق نگهداری از سوخت مصرفی هر راکتور هسته‌ای برق برای همیشه

۷. انصراف از حق بهره‌برداری از سوخت مصرفی هر راکتور هسته‌ای برق برای همیشه
۸. انصراف از حق نگهداری از سوخت مصرفی هر راکتور هسته‌ای تحقیقاتی برای همیشه
۹. انصراف از حق بهره‌برداری از سوخت مصرفی هر راکتور هسته‌ای تحقیقاتی برای همیشه
۱۰. انصراف از حق تحقیق و توسعه‌ی غنی‌سازی مطابق معاهده‌ی ان پی تی (نامشخص بودن دوره‌ی زمانی)
۱۱. انصراف از حق مجلس شورای اسلامی برای رد پروتکل الحاقی
۱۲. انصراف از حق غنی‌سازی در سایت فردو
۱۳. انصراف از حق تحقیق و توسعه‌ی غنی‌سازی در فردو
۱۴. انصراف از حق نگهداری هر مواد شکافت‌پذیر در سایت فردو (حداقل ۱۵ سال)
۱۵. انصراف از حق تکمیل راکتور آب سنگین اراک
۱۶. انصراف از حق بهره‌برداری راکتور آب سنگین اراک
۱۷. انصراف از حق نگهداری از سوخت مصرفی راکتور آب سنگین اراک
۱۸. انصراف از حق بهره‌برداری از سوخت مصرفی راکتور آب سنگین اراک
۱۹. انصراف از حق باز طراحی مستقل راکتور جدید در اراک
۲۰. انصراف از حق بازسازی مستقل راکتور جدید در اراک
۲۱. انصراف از حق طراحی مستقل آزمایشگاه‌های فرعی مربوط راکتور جدید در اراک
۲۲. انصراف از حق نگهداری آب سنگین تولیدی در ایران (فراتر از حد مجاز)
۲۳. انصراف از حق نگهداری آب سنگین موجود در ایران (فراتر از حد مجاز)
۲۴. انصراف از حق داشتن کارخانه‌ی تولید سوخت برای راکتورهای غیر آب سبک
۲۵. انصراف از حق ساخت قرص، میله و مجتمع سوخت برای راکتور آب سنگین اراک با اورانیوم طبیعی
۲۶. انصراف از حق آزمایش قرص، میله و مجتمع سوخت برای راکتور آب سنگین اراک با اورانیوم طبیعی
۲۷. انصراف از حق داشتن کارخانه‌ی تولید سوخت برای راکتورهای غیر آب سبک و راکتور جدید اراک
۲۸. انصراف از حق تولید مجتمع سوخت برای راکتورهای غیر آب سبک
۲۹. انصراف از حق انجام فعالیت‌های مربوط به بازفرآوری سوخت مصرفی برای همیشه
۳۰. انصراف از حق انجام فعالیت‌های تحقیق و توسعه‌ی مربوط به بازفرآوری سوخت مصرفی برای همیشه
۳۱. انصراف از حق تکمیل تأسیسات قادر به جداسازی پلوتونیم سوخت مصرفی برای همیشه
۳۲. انصراف از حق تکمیل تأسیسات قادر به جداسازی اورانیوم سوخت مصرفی برای همیشه
۳۳. انصراف از حق تکمیل تأسیسات قادر به جداسازی نپتونیم سوخت مصرفی برای همیشه
۳۴. انصراف از حق ساخت تأسیسات قادر به جداسازی پلوتونیم سوخت مصرفی برای همیشه
۳۵. انصراف از حق ساخت تأسیسات قادر به جداسازی اورانیوم سوخت مصرفی برای همیشه
۳۶. انصراف از حق ساخت تأسیسات قادر به جداسازی نپتونیم سوخت مصرفی برای همیشه

۳۷. انصراف از حق اکتساب تأسیسات قادر به جداسازی پلوتونیم سوخت مصرفی برای همیشه
۳۸. انصراف از حق اکتساب تأسیسات قادر به جداسازی اورانیوم سوخت مصرفی برای همیشه
۳۹. انصراف از حق اکتساب تأسیسات قادر به جداسازی نپتونیم سوخت مصرفی برای همیشه
۴۰. انصراف از حق تحقیق و توسعه بر روی سانتریفیوژهای ۱تا
۴۱. انصراف از حق تحقیق و توسعه بر روی سانتریفیوژهای ۲تا پس از نهم آذر ماه ۱۳۹۴.
۴۲. انصراف از حق تحقیق و توسعه بر روی سانتریفیوژهای ۴تا پس از نهم آذرماه ۱۳۹۴ (جز بر روی تک ماشین و زنجیره‌های ده‌تایی فقط به مدت ۱۰ سال)
۴۳. انصراف از حق تحقیق و توسعه بر روی سانتریفیوژهای ۵تا پس از نهم آذر ماه ۱۳۹۴ (جز بر روی تک ماشین فقط به مدت ۱۰ سال)
۴۴. انصراف از حق تحقیق و توسعه بر روی سانتریفیوژهای ۶تا (جز بر روی «تک ماشین» و از ۲۰ فروردین ماه ۱۴۰۳ (گذشت ۸ سال و نیم از روز پذیرش توافق) روی «زنجیره‌ی سی‌تایی»)
۴۵. انصراف از حق تحقیق و توسعه بر روی سانتریفیوژهای ۸تا (جز بر روی «تک ماشین» و از ۲۰ فروردین ماه ۱۴۰۳ (گذشت ۸ سال و نیم از روز پذیرش توافق) روی «زنجیره‌ی سی‌تایی»)
۴۶. انصراف از حق غنی‌سازی با غنای بیشتر از ۶۷/۳ درصد (حداقل ۱۵ سال)
۴۷. انصراف از حق غنی‌سازی در غیر از سایت نطنز (حداقل ۱۵ سال)
۴۸. انصراف از حق تحقیق و توسعه‌ی غنی‌سازی در غیر از سایت نطنز (حداقل ۱۵ سال)
۴۹. انصراف از حق انجام فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی (۲۰) در غیر از سایت نطنز (حداقل ۱۵ سال)
۵۰. انصراف از حق انجام آزمایش با اورانیوم بر روی سانتریفیوژها در غیر از سایت نطنز (حداقل ۱۵ سال)
۵۱. انصراف از حق انجام آزمایش‌های مکانیکی بر روی سانتریفیوژها در غیر از سایت نطنز و راکتور تحقیقاتی تهران (حداقل ۱۵ سال)
۵۲. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به تولید فلز پلوتونیم (حداقل ۱۵ سال)
۵۳. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به تولید آلیاژ فلز پلوتونیم (حداقل ۱۵ سال).
۵۴. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به تولید فلز اورانیوم (حداقل ۱۵ سال)
۵۵. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به تولید آلیاژ فلز اورانیوم (حداقل ۱۵ سال)
۵۶. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به دستیابی به فلز پلوتونیم (حداقل ۱۵ سال)
۵۷. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به دستیابی با آلیاژ فلز پلوتونیم (حداقل ۱۵ سال)
۵۸. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به دستیابی به فلز اورانیوم (حداقل ۱۵ سال)
۵۹. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به دستیابی به آلیاژ فلز اورانیوم (حداقل ۱۵ سال)
۶۰. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به تحقیق و توسعه‌ی متالورژی پلوتونیم (حداقل ۱۵ سال)
۶۱. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به تحقیق و توسعه‌ی متالورژی آلیاژ پلوتونیم (حداقل ۱۵ سال)

۶۲. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به تحقیق و توسعه‌ی متالوژی اورانیوم (حداقل ۱۵ سال)
۶۳. انصراف از حق هر نوع فعالیت مربوط به تحقیق و توسعه‌ی متالوژی آلیاژ اورانیوم (حداقل ۱۵ سال)
۶۴. انصراف از حق قالب‌گیری پلوتونیم (حداقل ۱۵ سال)
۶۵. انصراف از حق قالب‌گیری فلز اورانیوم (حداقل ۱۵ سال)
۶۶. انصراف از حق فرم‌دهی پلوتونیم (حداقل ۱۵ سال)
۶۷. انصراف از حق فرم‌دهی فلز اورانیوم (حداقل ۱۵ سال)
۶۸. انصراف از حق ماشین‌کاری پلوتونیم (حداقل ۱۵ سال)
۶۹. انصراف از حق ماشین‌کاری فلز اورانیوم (حداقل ۱۵ سال)
۷۰. انصراف از حق تولید پلوتونیم جدا شده (۱۵ سال)
۷۱. انصراف از حق تولید اورانیوم با غنای بالا (غنای بیشتر از ۲۰ درصد) (۱۵ سال)
۷۲. انصراف از حق تولید اورانیوم ۲۳۳ (۱۵ سال)
۷۳. انصراف از حق تولید نپتونیم ۲۳۷ (۱۵ سال) (۲۱)
۷۴. انصراف از حق جستجوی پلوتونیم جدا شده (۱۵ سال)
۷۵. انصراف از حق جستجوی اورانیوم با غنای بالا (غنای بیشتر از ۲۰ درصد) (۱۵ سال)
۷۶. انصراف از حق جستجوی اورانیوم ۲۳۳ (۱۵ سال)
۷۷. انصراف از حق جستجوی نپتونیم ۲۳۷ (۱۵ سال) (۲۲)
۷۸. انصراف از حق اکتساب پلوتونیم جدا شده (۱۵ سال)
۷۹. انصراف از حق اکتساب اورانیوم با غنای بالا (غنای بیشتر از ۲۰ درصد) (۱۵ سال)
۸۰. انصراف از حق اکتساب اورانیوم ۲۳۳ (۱۵ سال)
۸۱. انصراف از حق اکتساب نپتونیم ۲۳۷ (۱۵ سال) (۲۳)
۸۲. انصراف از حق تحقیق و توسعه بر رو سوخت بر پایه‌ی فلز اورانیوم برای تثبیت (حداقل ۱۵ سال) .
۸۳. انصراف از حق تولید یا تحقیق و توسعه‌ی رادیو ایزوتوپ‌های پایدار با سانتریفیوژهای گازی در غیر از سایت فردو (حداقل ۱۵ سال)
۸۴. انصراف از حق ایجاد سایت جدید غنی‌سازی (حداقل ۱۵ سال)
۸۵. انصراف از حق نمونه‌سازی برای آزمایش مکانیکی سانتریفیوژهای نسل جدید (حداقل ۱۰ سال)
۸۶. انصراف از حق تحقیق و توسعه بر روی سانتریفیوژهای نسل جدید، جز در موارد مجاز بر اساس توافق جامع (حداقل ۱۰ سال)
۸۷. انصراف از حق تولید جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم جداسازی ایزوتوپی لیزری (حداقل ۱۰ سال)
۸۸. انصراف از حق تولید جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم‌های جداسازی ایزوتوپی الکترومغناطیسی (حداقل ۱۰ سال)

۸۹. انصراف از حق تولید جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم‌های تبادل شیمیایی (حداقل ۱۰ سال)
۹۰. انصراف از حق تولید جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم‌های نفوذ گازی (حداقل ۱۰ سال)
۹۱. انصراف از حق تولید جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم **ش‌حس‌ژرث** (حداقل ۱۰ سال)
۹۲. انصراف از حق تولید جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم ایرودینامیک (حداقل ۱۰ سال)
۹۳. انصراف از حق تولید جداسازی ایزوتوپی به هر طریق غیر از روش فناوری سانتریفیوژ گازی (حداقل ۱۰ سال)
۹۴. انصراف از حق تحقیق و توسعه‌ی جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم‌های جداسازی ایزوتوپی لیزری (حداقل ۱۰ سال)
۹۵. انصراف از حق تحقیق و توسعه‌ی جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم‌های جداسازی ایزوتوپی الکترومغناطیسی (حداقل ۱۰ سال)
۹۶. انصراف از حق تحقیق و توسعه‌ی جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم‌های تبادل شیمیایی (حداقل ۱۰ سال)
۹۷. انصراف از حق تحقیق و توسعه‌ی جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم‌های نفوذ گازی (حداقل ۱۰ سال)
۹۸. انصراف از حق تحقیق و توسعه‌ی جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم **ش‌حس‌ژرث** (حداقل ۱۰ سال)
۹۹. انصراف از حق تحقیق و توسعه‌ی جداسازی ایزوتوپی به طریق سیستم ایرودینامیک (حداقل ۱۰ سال)
۱۰۰. انصراف از حق تحقیق و توسعه‌ی جداسازی ایزوتوپی به هر طریق غیر از روش فناوری سانتریفیوژ گازی (حداقل ۱۰ سال)

آ. دسترسی، بازرسی و نظارت‌های غیرمتعارف و فراپروتکلی (پروتکل +)

یکی از ارکان‌های مهم شکل‌گیری «توافق خوب» از منظر امریکایی‌ها، وجود تضمین‌های کافی برای دسترسی فراقانونی به حیطه‌های نظامی و حساس ایران بوده است. در این چارچوب آنها توانسته‌اند تا در قالب برجام ده‌ها منفذ و دریچه برای اجبار ایران به اعطای دسترسی‌های غیرمتعارف را در برجام تعیین نمایند. در این قسمت به مهم‌ترین منافذ قابل استناد و بهره‌برداری بیگانگان برای ورود به حیطه‌های نظامی و حساس کشورمان در چارچوب برجام اشاره می‌شود.

۱۰۱. نظارت غیرمتعارف آژانس بر اجرای پروتکل الحاقی توسط ایران به صورت خاص و استثنایی برای همیشه.
۱۰۲. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم انجام فعالیت‌های مغایر با مفاد برجام برای همیشه (۲۴)
۱۰۳. نظارت غیرمتعارف آژانس بر برنامه‌ی بلندمدت غنی‌سازی ایران به منظور تأیید مطابقت «ماهیت» (۲۵)
- این فعالیت‌ها با برنامه‌ی مورد تأیید کمیسیون مشترک
۱۰۴. نظارت غیرمتعارف آژانس بر برنامه‌ی بلندمدت تحقیق و توسعه‌ی غنی‌سازی ایران به منظور تأیید مطابقت ماهیت این فعالیت‌ها با برنامه‌ی مورد تأیید کمیسیون مشترک

۱۰۵. نظارت غیرمتعارف آژانس با استفاده از فناوری‌های مدرن برای همیشه
۱۰۶. نظارت غیرمتعارف آژانس با استفاده از دوربین‌های **حرخز-رر** برای همیشه
۱۰۷. نظارت غیرمتعارف آژانس با استفاده از مهر و موم‌های الکترونیکی برای همیشه
۱۰۸. نظارت غیرمتعارف آژانس با استفاده از هر فناوری جدید دیگر مورد تأیید آژانس برای همیشه
۱۰۹. نظارت غیرمتعارف آژانس بر موجودی و تولیدی آب سنگین ایران برای همیشه
۱۱۰. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم طراحی مدل‌های کامپیوتری برای شبیه‌سازی انفجاری هسته‌ای برای همیشه
۱۱۱. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم توسعه‌ی مدل‌های کامپیوتری برای شبیه‌سازی انفجاری هسته‌ای برای همیشه
۱۱۲. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم اکتساب مدل‌های کامپیوتری برای شبیه‌سازی انفجاری هسته‌ای برای همیشه
۱۱۳. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم استفاده از مدل‌های کامپیوتری برای شبیه‌سازی انفجاری هسته‌ای برای همیشه
۱۱۴. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم طراحی سیستم چاشنی انفجاری چند نقطه‌ی مناسب برای یک وسیله‌ی انفجاری هسته‌ای برای همیشه
۱۱۵. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم توسعه‌ی سیستم چاشنی انفجاری چند نقطه‌ی مناسب برای یک وسیله‌ی انفجاری هسته‌ای برای همیشه
۱۱۶. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم اکتساب سیستم چاشنی انفجاری چند نقطه‌ی مناسب برای یک وسیله‌ی انفجاری هسته‌ای برای همیشه
۱۱۷. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم استفاده از سیستم چاشنی انفجاری چند نقطه‌ی مناسب برای یک وسیله‌ی انفجاری هسته‌ای برای همیشه
۱۱۸. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم طراحی سیستم‌های تشخیص انفجار (دوربین‌های سرعت بالا **دچترست**، دوربین‌های فریمینگ و یا دوربین‌های اشعه‌ی ایکس) مناسب برای توسعه‌ی تجهیزات انفجار هسته‌ای برای همیشه
۱۱۹. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم توسعه‌ی سیستم‌های تشخیص انفجار (دوربین‌های سرعت بالا **دچترست**، دوربین‌های فریمینگ و یا دوربین‌های اشعه‌ی ایکس) مناسب برای توسعه‌ی تجهیزات انفجار هسته‌ای برای همیشه
۱۲۰. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم اکتساب سیستم‌های تشخیص انفجار (دوربین‌های سرعت بالا **دچترست**، دوربین‌های فریمینگ و یا دوربین‌های اشعه‌ی ایکس) مناسب برای توسعه‌ی تجهیزات انفجار هسته‌ای برای همیشه

۱۲۱. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم استفاده از سیستم‌های تشخیص انفجار (دوربین‌های سرعت بالا
دچترست، دوربین‌های فریمینگ و یا دوربین‌های اشعه‌ی ایکس) مناسب برای توسعه‌ی تجهیزات انفجار
هسته‌ای برای همیشه
۱۲۲. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم طراحی چشمه‌های نوترونی هدایت کننده‌ی انفجارات یا مواد خاص برای
چشمه‌های نوترونی هدایت کننده‌ی انفجارات برای همیشه
۱۲۳. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم توسعه‌ی چشمه‌های نوترونی هدایت کننده‌ی انفجارات یا مواد خاص
برای چشمه‌های نوترونی هدایت کننده‌ی انفجارات برای همیشه
۱۲۴. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم اکتساب چشمه‌های نوترونی هدایت کننده‌ی انفجارات یا مواد خاص
برای چشمه‌های نوترونی هدایت کننده‌ی انفجارات برای همیشه
۱۲۵. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم استفاده از چشمه‌های نوترونی هدایت کننده‌ی انفجارات یا مواد خاص
برای چشمه‌های نوترونی هدایت کننده‌ی انفجارات برای همیشه
۱۲۶. نظارت غیرمتعارف آژانس بر فعالیت‌هایی که می‌تواند منجر به توسعه‌ی انفجاری هسته‌ای شود از جمله در
سطح تحقیق و توسعه در عرصه‌های مختلف از قبیل متالورژی اورانیوم و پلوتونیم برای همیشه
۱۲۷. دسترسی و بازرسی غیرمتعارف آژانس به هر مکانی در ایران (سازوکار قابل اتکا برای اطمینان از رفع
سریع نگرانی‌های آژانس در زمینه‌ی دسترسی) (حداقل ۱۵ سال)
۱۲۸. نظارت غیرمتعارف آژانس بر کنسانتره‌ی سنگ معدن اورانیوم تولیدی ایران (حداقل ۲۵ سال)
۱۲۹. نظارت غیرمتعارف آژانس بر روتورها و بیلوها سانتریفیوژ (حداقل ۲۰ سال)
۱۳۰. نظارت غیرمتعارف آژانس بر لوله‌های روتور سانتریفیوژها (حداقل ۲۰ سال)
۱۳۱. نظارت غیرمتعارف آژانس بر اتصال‌های بیلوی سانتریفیوژها (حداقل ۲۰ سال)
۱۳۲. نظارت غیرمتعارف آژانس بر عدم استفاده از تجهیزات تولید سانتریفیوژ برای فعالیت‌های غیر از
فعالیت‌های مشخص در توافق جامع (حداقل ۲۰ سال)
۱۳۳. نظارت غیرمتعارف آژانس بر نحوه‌ی جایگزینی سانتریفیوژهای خراب یا صدمه دیده (حداقل ۱۵ سال)
۱۳۴. دسترسی غیرمتعارف آژانس به صورت منظم و روزانه به همه بخش‌های سایت نطنز (حداقل ۱۵ سال)
۱۳۵. دسترسی غیرمتعارف آژانس به صورت منظم و روزانه به همه بخش‌های سایت فردو (حداقل ۱۵ سال)
۱۳۶. نظارت غیرمتعارف آژانس برای عدم انجام فعالیت‌های تولید جداسازی ایزوتوپی غیر از فناوری سانتریفیوژ
گازی (حداقل ۱۰ سال)
۱۳۷. نظارت غیرمتعارف آژانس برای عدم انجام فعالیت‌های تحقیق و توسعه‌ی جداسازی ایزوتوپی غیر از
فناوری سانتریفیوژ گازی (حداقل ۱۰ سال)
۱۳۸. نظارت و راستی‌آزمایی آژانس بر «مکان استفاده» ی «مواد» دو منظوره که با تصویب شورای امنیت در
اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)

۱۳۹. نظارت و راستی‌آزمایی آژانس بر «کاربری نهایی» «مواد» دو منظوره که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۴۰. نظارت و راستی‌آزمایی آژانس بر «مکان استفاده» ی «اقلام» دو منظوره که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۴۱. نظارت و راستی‌آزمایی آژانس بر «کاربری نهایی» «اقلام» دو منظوره که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۴۲. نظارت و راستی‌آزمایی آژانس بر «مکان استفاده» ی «کالاها» ی دو منظوره که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۴۳. نظارت و راستی‌آزمایی آژانس بر «کاربری نهایی» «کالاها» ی دو منظوره که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۴۴. نظارت و راستی‌آزمایی آژانس بر «مکان استفاده» ی «تجهیزات» دو منظوره که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۴۵. نظارت و راستی‌آزمایی آژانس بر «کاربری نهایی» «تجهیزات» دو منظوره که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۴۶. نظارت و راستی‌آزمایی آژانس بر «مکان استفاده» ی «فناوری‌ها» ی دو منظوره که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۴۷. نظارت و راستی‌آزمایی آژانس بر «کاربری نهایی» «فناوری‌ها» ی دو منظوره که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۴۸. نظارت و راستی‌آزمایی هر دولت صادر کننده‌ی هر یک از «مواد» دو منظوره بر «مکان استفاده» ی آنها که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۴۹. نظارت و راستی‌آزمایی هر دولت صادر کننده‌ی هر یک از «مواد» دو منظوره بر «کاربری نهایی» آنها که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۵۰. نظارت و راستی‌آزمایی هر دولت صادر کننده‌ی هر یک از «اقلام» دو منظوره بر «مکان استفاده» ی آنها که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۵۱. نظارت و راستی‌آزمایی هر دولت صادر کننده‌ی هر یک از «اقلام» دو منظوره بر «کاربری نهایی» آنها که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۵۲. نظارت و راستی‌آزمایی هر دولت صادر کننده‌ی هر یک از «کالاها» ی دو منظوره بر «مکان استفاده» ی آنها که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۵۳. نظارت و راستی‌آزمایی هر دولت صادر کننده‌ی هر یک از «کالاها» ی دو منظوره بر «کاربری نهایی» آنها که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)

۱۵۴. نظارت و راستی‌آزمایی هر دولت صادر کننده‌ی هر یک از «تجهیزات» دو منظوره بر «مکان استفاده»ی آنها که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۵۵. نظارت و راستی‌آزمایی هر دولت صادر کننده‌ی هر یک از «تجهیزات» دو منظوره بر «کاربری نهایی» آنها که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۵۶. نظارت و راستی‌آزمایی هر دولت صادر کننده‌ی هر یک از «فناوری‌ها» ی دو منظوره بر «مکان استفاده» ی آنها که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)
۱۵۷. نظارت و راستی‌آزمایی هر دولت صادر کننده‌ی هر از «فناوری‌ها» ی دو منظوره بر «کاربری نهایی» آنها که با تصویب شورای امنیت در اختیار ایران قرار می‌گیرد (حداقل ۱۰ سال)

۱. انصراف از دستاوردهای هسته‌ای

با وجود اذعان طرف مقابل بر وجود چتر نظارتی آژانس بر همه‌ی تأسیسات، تجهیزات و مواد هسته‌ای کشورمان، اما آنها (با محوریت امریکا) بنا به سرشت سلطه‌گری و با رویکرد زیاده‌خواهی، ایران را مجبور به دست‌کشیدن از بخش اعظم تأسیسات، تجهیزات و مواد هسته‌ای خود نمایند. در این قسمت به مهم‌ترین دستاوردهای از دست رفته اشاره می‌شود.

۱۵۸. برچیدن کامل ۱۲۰۰۰ سانتریفیوژ ذرات، اتا از سایت نطنز
۱۵۹. برچیدن کامل همه‌ی زیر ساخت‌های غنی سازی مازاد بر میزان مجاز (۵۰۶۰ سانتریفیوژ) از سایت نطنز
۱۶۰. برچیدن کامل ۲۰۰۰ سانتریفیوژ اتا از سایت فردو
۱۶۱. برچیدن کامل همه‌ی زیر ساخت‌های غنی سازی مازاد بر میزان مجاز (۹۶۹ سانتریفیوژ) از سایت فردو
۱۶۲. خارج کردن حدود ۹۷۰۰ کیلوگرم مواد غنی شده در سطح ۵ درصد از دسترس (انتقال به خارج کشور یا رقیق کردن آن به سطح اورانیوم طبیعی)
۱۶۳. توقف ساخت و ساز راکتور آب سنگین اراک بر مبنای طرح اولیه‌ی ایران با پیشرفت ۸۶ درصدی
۱۶۴. خارج کردن قلب راکتور آب سنگین اراک از محل راکتور
۱۶۵. (نابودی قلب راکتور آب سنگین اراک با) بتن ریزی داخل تمام منافذ قلب راکتور آب سنگین اراک برای غیر قابل استفاده کردن آن برای کاربرد هسته‌ای در آینده
۱۶۶. جمع‌آوری و انبار قرص‌ها و مجتمع سوخت راکتور آب سنگین اراک تحت نظارت پیوسته‌ی آژانس
۱۶۷. تغییر فنی خطوط تولید سوخت طبیعی برای راکتور آب سنگین اراک
۱۶۸. خارج کردن حدود ۴۰ تن آب سنگین تولیدی از ایران
۱۶۹. توقف فعالیت کارخانه‌ها و کارگاه‌های تولیدی قطعات سانتریفیوژ (فعالیت مجدد برای تولید اتا مشروط به کاهش موجودی این نوع از سانتریفیوژها به ۵۰۰ دستگاه است)

دوم. داده‌های حقیقی آتی؛ آثار و پیامدهای امضای توافق

پذیرش برجام از سوی جمهوری اسلامی ایران، متضمن آثار و پیامدهای وضعی بود که شرایط جمهوری اسلامی ایران در موضوع هسته‌ای و حتی فراهسته‌ای را نسبت به قبل از آن دچار تغییر و تحول نمود. در این قسمت به مهم‌ترین این آثار و پیامدها اشاره شده است.

۱. پذیرش الغای معاهده‌ی ان پی تی (تنها معاهده‌ی جهان شمول هسته‌ای) و جایگزینی آن با مبنای دلخواه طرف مقابل (امریکا) (۲۶) به عنوان اولاً؛ مبنای فرآیند مذاکرات، ثانیاً؛ تعیین چارچوب توافق هسته‌ای و ثالثاً؛ تدوین مفاد توافق هسته‌ای
۲. تمکین به برخورداری از حقوق هسته‌ای استثنایی (بسیار کمتر از دیگر اعضای ان پی تی در عرصه‌های مختلف از جمله؛ محدودیت‌های متعدد در کم و کیف غنی‌سازی، سلب حق در مورد آب سنگین، سلب حق در مورد بازآوری)
۳. تمکین به انجام تکالیف هسته‌ای استثنایی (بسیار بیشتر از دیگر اعضای ان پی تی در عرصه‌های مختلف از جمله؛ محدودیت در نگهداری ذخایر مواد غنی شده و...)
۴. تمکین به ضابطه‌ی هسته‌ای استثنایی برای راستی‌آزمایی فعالیت‌های هسته‌ای ایران (۲۷)
۵. تمکین به سازوکار هسته‌ای استثنایی برای نظارت و بازرسی فعالیت‌های هسته‌ای ایران
۶. تمکین به برخورد هسته‌ای استثنایی با فعالیت‌های هسته‌ای قانونی و تحت نظر آژانس در ایران
۷. تمکین به اجرای استثنایی پروتکل الحاقی در ایران (پروتکل +)
۸. تمکین به سازوکار استثنایی حل و فصل اختلافات با ۱+۵ در زمینه‌ی اجرای توافق جامع
۹. تمکین به سازوکار استثنایی حل و فصل اختلافات با آژانس در زمینه‌ی دسترسی
۱۰. تعلیق منجز شدن برخی از حقوق هسته‌ای ایران بر اساس ان پی تی به سه شرط مبهم در آینده‌ای بی‌منتهی (۲۸)

سوم. داده‌های حقیقی آتی؛ آثار و پیامدهای اجرای توافق

اجرای تعهدات مصرح در برجام و پذیرش الزامات آن از سوی جمهوری اسلامی ایران، در برگیرنده‌ی آثار و پیامدهای گوناگون در عرصه‌های مختلف خواهد بود. در این قسمت به شاخص‌ترین این دسته از آثار و پیامدها اشاره می‌شود.

۱. تعطیلی کامل و رسمی (داوطلبانه!) غنی‌سازی ایران (پس از ۱۰ سال حداقل برای چند سال دیگر) (۲۹)
۲. از بین رفتن بنیان‌های تحقیق و توسعه‌ی غنی‌سازی با اعمال محدودیت‌های شدید کمی و کیفی بر تحقیق و توسعه‌ی اجازه داده شده در برجام
۳. باز کردن عرصه و محیط مراکز نظامی و حساس به روی بیگانگان و دشمنان و ارائه‌ی چک سفید به آنها برای

انجام هر اقدام مورد نظر

۴. گشودن گنجینه‌ی اطلاعات و اسناد نظامی و حساس در برابر بیگانگان و دشمنان و ارائه‌ی چک سفید به آنها برای انجام هر اقدام مورد نظر

۵. در اختیار قرار دادن تجهیزات نظامی و حساس به بیگانگان و دشمنان و ارائه‌ی چک سفید به آنها برای انجام هر اقدام مورد نظر

۶. برداشتن چتر حمایت نظام جمهوری اسلامی ایران از روی افراد نظامی و اشخاص با مسئولیت‌های حساس و بازگذاشتن دست بیگانگان و دشمنان برای دسترسی به آنها و عملاً ارائه‌ی چک سفید به دشمنان برای انجام هر اقدام مورد نظر

۷. سرخوردگی جریان معتقد، ملتزم و جان نثار مبانی انقلاب و نظام اسلامی

۸. منفعل شدن جریان و گفتمان انقلاب اسلامی در قبال جریان سکولار و ملی‌گرا به دلیل سلب حقوق و

دستاوردهای ملی در روند امضا و اجرای توافق مورد تأیید نظام و یا دست کم غیر مردود از نظر نظام

۹. اذعان ایران به انحصار «نیاز عملی به غنی‌سازی» به صرفاً تأمین مواد غنی شده برای راکتور بازطراحی و بازسازی شده در اراک (بر این اساس تأمین سوخت برای راکتور بوشهر، جزء نیاز عملی ایران نیست)

چهارم. واداده‌های واقعی؛ نانوشته‌های توافق جامع

درایت، هوشمندی و تدبیر هیأت ایرانی در مذاکرات می‌توانست هزینه‌ها و خسارت‌های طرف ایرانی را کاهش داده و حتی دستاوردها و ستانده‌های آن را افزایش دهد. در این قسمت به آن دسته از محورها و مفادی که امکان درج آنها در متن برجام وجود داشته، ولی غفلت هیأت ایرانی و یا تسامح و تساهل آنها مانع از بروز و ظهور آنها در متن توافق شده است، اشاره می‌شود.

۱. عدم ذکر حقوق بالفعل و منجز جمهوری اسلامی ایران در چارچوب معاهده‌ی ان پی تی بر مبنای حقوق

ناشی از عضویت ایران در این معاهده (۳۰)

۲. عدم ذکر حقوق مصرح در معاهده‌ی ان پی تی برای جمهوری اسلامی ایران حتی پس از «اجرای موفقیت‌آمیز توافق جامع» (۳۱)

۳. عدم ذکر «لغو» همه‌ی تحریم‌های مرتبط با هسته‌ای «شورای امنیت، چند جانبه (اتحادیه‌ی اروپایی) و دو

جانبه (امریکا و هر یک از اعضای اتحادیه‌ی اروپایی)، علی‌رغم تصریح توافق ژنو به لغو همه‌ی آنها (۳۲)

۴. عدم تأمین خواسته‌ی جمهوری اسلامی ایران برای لغو کامل تحریم‌ها، علی‌رغم اذعان طرف مقابل به تأمین همه‌ی مطالبات خود در زمینه‌ی هسته‌ای (۳۳)

۵. عدم تعبیه‌ی جایگاه برابر برای «ایران» و «طرف مقابل» در سازوکار حل و فصل اختلاف (۳۴)

۶. عدم اشاره به هیچ‌گونه استفاده از ۳۰۰۰ سانتریفیوژ ۲۰۰ تا موجود و ساخته شده در علمیات غنی‌سازی

ایران

۷. عدم اشاره به حق اعمالی ایران برای غنی‌سازی ۲۰ درصد به منظور استفاده در صفحه‌ی سوخت راکتور تحقیقاتی تهران (در صورت استنکاف طرف مقابل به مشارکت غیر مشروط برای ساخت سوخت در ایران و یا تحویل به هنگام و غیر مشروط سوخت مورد نیاز ایران)
۸. عدم تعبیه‌ی سازوکار (تضمین) برای ایران به منظور اطمینان از پای‌بندی طرف مقابل و نیز هزینه‌مند کردن عدم پای‌بندی آن (جمعی یا فردی) به اجرای مفاد توافق جامع (بدون الغای برجام) (۳۵)
۹. عدم هم‌زمانی انجام اقدام‌های هسته‌ای ایران با انجام اقدام‌های کاهش و یا تعلیق تحریم‌ها توسط ۵+۱ (۳۶)
۱۰. عدم تعیین تکلیف صریح «لغو تحریم‌های کنگره‌ی امریکا» (مهم‌ترین و بیشترین بخش تحریم‌های آمریکا)
۱۱. پذیرش ورود موضوع تحقیق و توسعه‌ی غنی‌سازی در معامله‌ی هسته‌ای، علی‌رغم عدم ذکر آن در فهرست موضوعات قابل مذاکره در گام پایانی در توافق ژنو

نمایش پی نوشت‌ها:

۱. «اجرای موفقیت‌آمیز» توافق جامع ایران را قادر خواهد نمود تا به طور کامل از حق خود برای انرژی هسته‌ای برای مقاصد صلح‌آمیز طبق مواد ذی‌ربط معاهده‌ی ان پی تی برخوردار باشد. «بند "د" از بخش مقدمه‌ی توافق جامع»، به عبارت دیگر، به دلالت تضمین، پیش از "اجرای موفقیت‌آمیز" توافق جامع، ایران از حق برای انرژی هسته‌ای جهت مقاصد صلح‌آمیز برخوردار نخواهد بود.
۲. حقوق هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران، به طور عام ناشی از هویت ایران به عنوان یک کشور در عرصه‌ی بین‌المللی و به طور خاص ناشی از عضویت ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و معاهده‌ی ان پی تی است.
۳. «اجرای موفقیت‌آمیز» توافق جامع ایران را قادر خواهد نمود تا به طور کامل از حق خود برای انرژی هسته‌ای برای مقاصد صلح‌آمیز طبق مواد ذی‌ربط معاهده‌ی ان پی تی برخوردار باشد. «بند "د" از بخش مقدمه‌ی توافق جامع»، «زمان احراز اجرای موفقیت‌آمیز» توافق جامع و «ویژگی‌ها و شاخص‌های احراز اجرای موفقیت‌آمیز» آن مبهم و نامشخص است.
۴. مشخص نیست تا چه زمانی ایران اجازه خواهد داشت تا ۶۹۶ سانتریفیوژ نسل یک را در فردو نگهداری نماید، چرا که اولاً؛ بر اساس مفاد بند ۶۱ پیوست یک توافق جامع، تولید سانتریفیوژ برای تولید ایزوتوپ‌های پایدار مجاز نیست (اجازه‌ی ایران برای تولید سانتریفیوژ فقط منحصر به تأمین نیازهای «غنی‌سازی و ت&ا غنی‌سازی» مطابق برنامه‌ای که مورد تأیید ۵+۱ باشد) و ثانیاً؛ بر اساس مفاد بند ۴۹ پیوست یک توافق جامع، راه تأمین سانتریفیوژهای خراب یا صدمه‌دیده‌ی تولید ایزوتوپ‌های، استفاده از ذخیره‌ی ۶۹۶ ماشین مستقر در سایت فردو است. پس به مرور این ذخیره تهی خواهد شد، اما زمان آن مشخص نیست.
۵. اجازه‌ی ایران مربوط است به فقط «آغاز» (و نه تکمیل)، آن هم محدود به «نصب» (و نه راه‌اندازی) «زیرساخت ضروری» (و نه همه‌ی زیرساخت‌های) مربوط به «سانتریفیوژ ۸ت&ا» (و نه سانتریفیوژها و یا آبشار ۸ت&ا) است.
۶. میزان تولید، حداکثر معادل تعداد متوسط ماشین‌های خراب شده در ماه است.

۷- اجازه برای تولید محدود از سانتریفیوژهای نسل اول صرفاً تا ۱۰ سال ابتدایی «توافق جامع» معتبر است.

۸. این اجازه‌ی محدود و محدود، مشروط است به کاهش میزان ذخیره سانتریفیوژهای ۱ تا به کمتر از ۵۰۰ دستگاه

۹. محدودیت کمی؛ تولید حداکثر ۲۰۰ دستگاه در سال (فقط سال نهم) و محدودیت کیفی؛ عدم تولید روتور.

۱۰. اجازه‌ی ایران برای تولید سانتریفیوژ مشروط است به وجود «نیاز» برای «غنی‌سازی و ت&A غنی‌سازی».

البته سازوکار احراز «لزوم برآورده ساختن این نیاز توسط غنی‌سازی در ایران» و اجازه‌ی ایران برای «عدم استفاده از ظرفیت خارجی برای تأمین این نیاز» مبهم است.

۱۱. محدودیت کمی؛ تولید حداکثر ۲۰۰ دستگاه در سال.

۱۲. هیچ تصریحی درباره‌ی کف زمانی اجازه‌ی ایران برای تولید سانتریفیوژهای نسل ۶ و نسل ۸، پس از سال

دهم در متن توافق جامع وجود ندارد، از این رو مشخص نیست که در چه زمانی پس از سال دهم ایران مجاز به

تولید سالانه ۲۰۰ دستگاه سانتریفیوژ از نسل‌های ششم و هشتم است، چرا که اگر قصد بر این بود که ایران

مجاز است تا «بلافاصله» پس از سال دهم تولید سالانه ۲۰۰ دستگاه از سانتریفیوژهای ۶ تا و ۸ را اجرایی

نماید، باید تصریح می‌کرد که «در پایان سال دهم» یا «در آغاز سال یازدهم»، در حالی که چنین تصریحی در

متن توافق جامع وجود ندارد. این در حالی است که در همین بند به ایران اجازه داده شده تا «در پایان سال

هشتم» یعنی «آغاز سال نهم» بتواند سالانه ۲۰۰ دستگاه سانتریفیوژ از نسل‌های ۶ و ۸ را (بدون روتور) تولید نماید.

۱۳. این اجازه مشروط به وجود «نیاز» برای «غنی‌سازی و ت&A غنی‌سازی» است. البته مبنای احراز نیاز و

مرجع تشخیص نیاز در برجام مبهم و نامشخص است.

۱۴. جایگزینی باید به صورت یک به یک باشد.

۱۵. جایگزینی باید تحت نظارت غیرمتعارف آژانس باشد.

۱۶. اجازه‌ی ایران مشروط به احراز حداقل ۷ شرط است. این شرطها عبارت است از: «با حداقل تولید

پولوتونیم»، «عدم تولید پلوتونیم مناسب ساخت سلاح اتمی در شرایط عادی»، «با حداکثر قدرت ۲۰ مگاوات»،

«تصویب مدل مفهومی بازطراحی و بازساخت توسط ۱+۵»، «اجرای بازطراحی و بازساخت مصوب ۱+۵ در

ضمن مشارکت بین‌المللی»، «تعیین اعضای مشارکت کننده در بازطراحی و بازساخت توسط ۱+۵» و «مشروط

شدن نحوه‌ی همکاری اعضای ۱+۵ برای اجرای بازطراحی و بازساخت راکتور جدید در عرصه‌های اداری، قانونی،

فنی و قانون‌گذاری به قوانین داخلی هر یک از آنها»

۱۷. ایران در صورتی مجاز به ساخت سوخت برای راکتور تحقیقاتی تهران است که «امکان انعقاد یک قرارداد

برای تأمین سوخت مورد نیاز توسط تأمین کننده خارجی نباشد».

۱۸. ایران فقط مجاز به ساخت سوخت برای راکتور تحقیقاتی تهران و راکتور باز طراحی و بازسازی‌شده‌ی اراک

است.

۱۹. «اجرای موافقت‌آمیز» توافق جامع ایران را قادر خواهد نمود تا به طور کامل از حق خود برای انرژی هسته‌ای برای مقاصد صلح‌آمیز طبق مواد ذی‌ربط معاهده‌ی ان پی تی برخوردار باشد.» (بند "د" از بخش مقدمه‌ی توافق جامع)، بر این اساس تا پیش از اجرای موافقت‌آمیز توافق جامع، ایران از حقوق ناشی از معاهده‌ی ان پی تی برخوردار نیست.

۲۰. برخی از «فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی» که اکنون در اصفهان انجام می‌شود و بر اساس توافق باید به نطنز منتقل شود، عبارت است از: «**۶۴۴۴ پی تا تا**».

۲۱. جز در موارد استاندارد آزمایشگاهی یا در دستگاه‌های با کاربرد نپتونیم **۲۳۷**.

۲۲. جز در موارد استاندارد آزمایشگاهی یا در دستگاه‌های با کاربرد نپتونیم **۲۳۷**.

۲۳. جز در موارد استاندارد آزمایشگاهی یا در دستگاه‌های با کاربرد نپتونیم **۲۳۷**.

۲۴. اقدام جمهوری اسلامی ایران مبنی بر عطای حق به آژانس برای راستی‌آزمایی عدم انجام فعالیت‌های مغایر با مفاد برجام، حوزه‌ی گسترده و غیر قابل کنترلی را برای نظارت، دسترسی و بازرسی آژانس باز می‌کند که حد و حدود آن را فقط آژانس می‌تواند تعیین کند و ایران هیچ مستمسکی برای مدیریت و کنترل این حق آژانس در اختیار ندارد.

۲۵. با ذکر واژه‌ی «ماهیت»، آژانس می‌تواند فراتر از مأموریت ذاتی خود که نظارت بر مؤلفه‌های عینی و ملموس است، با موافقت ایران به عرصه‌ی فراعینی (از جمله نیت خوانی) نیز وارد شود.

۲۶. طرف مقابل «منحصراً صلح‌آمیز بودن برنامه‌ی هسته‌ای ایران» را به عنوان مبنای کل فرآیند مذاکرات قرار داد و سپس خط قرمز «یک سال گریز هسته‌ای» را به عنوان معیار اعطای اجازه به ایران برای هر یک از فعالیت‌های هسته‌ای مطرح نمود که هر دو مبنا از سوی هیأت مذاکره‌کننده‌ی ایرانی در نظر و عمل پذیرفته شد.

۲۷. علاوه بر ضابطه‌ی «عدم انحراف مواد هسته‌ای اعلام شده» بر اساس موافقت نامه‌ی پادمان و «فقدان مواد و فعالیت‌های اعلام نشده» بر اساس پروتکل الحاقی، ضابطه‌ی خاص برای ایران مبنی بر «حفظ همه‌ی مواد هسته‌ای ایران در فعالیت‌های صلح‌آمیز» در چارچوب توافق جامع تدوین شده است.

۲۸. این سه شرط عبارت است از: «اجرای موافقت‌آمیز توافق جامع»، «انطباق حقوق ایران با مواد و مفاد ذی‌ربط ان پی تی» و «هم‌سویی با تعهدات ایران در ان پی تی»

۲۹. دلیل این امر واضح است، چرا که بر اساس مفاد برجام اولاً؛ پس از ۱۰ سال از اجرای توافق جامع، ایران حق استفاده از سانتریفیوژهای **۱تا** را ندارد، ثانیاً؛ در هیچ مقطعی ایران حق استفاده از سانتریفیوژهای **۲تا** را ندارد، ثالثاً؛ هنوز سانتریفیوژهای **۲تا** توانایی خود را برای انجام غنی‌سازی صنعتی اثبات نکرده است، رابعاً؛ پس از ۱۰ ایران نتوانسته سانتریفیوژهای **۶تا** و یا **۸تا** را به مرحله‌ی تولید صنعتی برساند (چون تا آن زمان هنوز مرحله‌ی تحقیق و توسعه‌ی این سانتریفیوژها به اتمام نرسیده است). پس ایران بدون در دست داشتن هیچ سانتریفیوژی که بتواند و مجاز باشد که غنی‌سازی کند، عملاً (داوطلبانه!) غنی‌سازی خود را با افتخار تعطیل خواهد کرد.

۳۰. بر اساس توافق جامع «اجرای موفقیت‌آمیز توافق جامع، ایران را قادر خواهد ساخت...»، به عبارت دیگر تا پیش از «اجرای موفقیت‌آمیز توافق جامع»، ایران قادر نخواهد بود تا به طور کامل از «حق خود برای انرژی هسته‌ای جهت مقاصد صلح‌آمیز...» بهره‌برد. این در حالی است که در فروردین ماه ۱۳۹۱، رئیس‌جمهور آمریکا در متنی که توسط معاون وزیر خارجه‌ی این کشور در گفتگوهای بغداد قرائت شد، بر حقوق هسته‌ای ایران بر اساس معاهده‌ی ان پی تی تصریح شده و به آن اذعان شده بود.

۳۱. مقایسه‌ی عبارت مربوط به حقوق هسته‌ای کشورهای عضو معاهده‌ی ان پی تی در این معاهده با عبارت مندرج در توافق جامع نشان‌دهنده‌ی تعمد طرف مقابل برای انکار حقوق هسته‌ای ایران در معاهده‌ی ان پی تی است.

عبارت ماده‌ی ۴ معاهده‌ی ان پی تی: "... رس شس چحژس حخس رس ژرخس ژچز ذذچخ رس سخخ خژ ژرخ شخ ژحر ذچحذحس رخ رخ حژس حرچر رخس حس حر ژز، سخ ژچحژ حژ زردحس حژ ژحژر ژس ز ذس سخ حح چحز..."

و عبارت توافق جامع:

"... ذس سخ حح چحز ژرخ شخ ژحر ذچحذحس رس رس سخ سخ خژ ژس سخ رس در حش ذذس سخ ژحژر ژس ز..."

۳۲. بر اساس توافق ژنو، آمریکا و اتحادیه‌ی اروپا متعهد شده بودند که «همه‌ی تحریم‌های مرتبط با هسته‌ای» و نه فقط «تحریم‌های اقتصادی و مالی مرتبط با هسته‌ای» را «لغو» و نه «تعلیق» یا «متوقف» نمایند.

۳۳. در چند نوبت و توسط چند تن از مقام‌های رسمی آمریکا (از جمله وزیر خارجه و وزیر انرژی)، تصریح شد که در چارچوب توافق جامع همه‌ی راه‌های دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای (نطنز، فردو، اراک و تأسیسات اعلام نشده) بسته شده است.

۳۴. در حالی که در جریان مذاکرات ایران در یک طرف و همه‌ی کشورهای آمریکا، انگلیس، فرانسه، آلمان، روسیه، چین و نیز اتحادیه‌ی اروپا در طرف دیگر بودند، ولی در سازوکار حل و فصل اختلاف ایران دارای یک جایگاه و رأی و هر یک از ۷ عضو طرف مقابل نیز به تنهایی دارای یک جایگاه و یک رأی شده‌اند.

۳۵. سازوکار «بازگشت‌پذیری تحریم‌ها»، تضمین عینی طرف مقابل (گروه ۱+۵ یا هر یک از اعضای آن) برای عدم تخلف ایران از مفاد توافق جامع، بدون الغای آن است.

۳۶. بر اساس مفاد برجام، ایران برای دریافت جایزه‌ی کاهش تحریم‌ها، ملزم است تا در ابتدا تعهدات هسته‌ای مندرج در توافق جامع را انجام دهد. این تعهدات ۸۰ مورد است که بیش از ۴۰ مورد آن ایجابی است.

منبع مقاله :

کمیته علمی پرتال فرهنگی راسخون

: مقالات مرتبط

سناریوی نفوذ

علت یابی و هدف شناسی رویکرد آمریکا به مذاکره با جمهوری اسلامی ایران

رمزگشایی اهداف و پیامدهای نفوذ دشمن در مراکز علمی و آموزشی

نفوذ از طریق برجام

بیست و پنج پرسش برجامی

چند نکته برای تبیین بطن برجام

گزارش نهایی کمیسیون ویژه برجام